

Sygn. akt *IV Ka 696/14*

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy IV Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Danuta Lesiewska

Sędziowie SO Adam Sygit - sprawozdawca

SR del. do SO Łukasz Bem

Protokolant st. sekr. sądowy Agnieszka Scheffs

przy udziale Ewy Łączkowskiej Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Bydgoszczy

po rozpoznaniu dnia 12 września 2014 r.

sprawy **J. A.** s. S. i J. ur. (...) w B.

oskarżonego o przestępstwo z art. 178a§4 k.k. w zw. z art. 64§1 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w Bydgoszczy

z dnia 28 maja 2014 r. sygn. akt XVI K 248/14

zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że uchyla rozstrzygnięcie o warunkowym zawieszeniu wykonania kary pozbawienia wolności oraz orzeczenia z tym związane (pkt. 2, 3 i 4 wyroku); w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy; wymierza oskarżonemu opłatę w wysokości 180,00 (sto osiemdziesiąt) złotych za II instancję i obciąża go wydatkami poniesionymi przez Skarb w postępowaniu odwoławczym.

Sygn. akt *IV Ka 696/14*

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 28 maja 2014 roku, wydanym w sprawie o sygnaturze akt XVI K 248/14, oskarżonego J. A. uznano za winnego tego, że w dniu 30 listopada 2013 roku około godziny 19:45 w B. przy ul. (...) (...), w ruchu lądowym, prowadził pojazd mechaniczny marki (...) o nr rej. (...), znajdując się w stanie nietrzeźwości, co potwierdziło badanie na urządzeniu typu A. D. (...) o nr seryjnym (...), które wykazało u niego o godz. 20:29 – 0,72 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, o godz. 20:45 – 0,71 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, przy czym w/w czynu dopuścił się będąc uprzednio skazanym za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości na mocy wyroku Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 20 lutego 2007 roku, sygn. akt XVI K 2775/06 i w czasie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów orzeczonego w tym wyroku na okres 7 lat od 03.10.2007 roku do 03.10.2014 roku a nadto czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu w okresie od 20.08.2009 roku do 20.05.2010 roku kary 9 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej za umyślne przestępstwo podobne z art. 178 a § 1 k.k. w zb. z art. 244 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. na mocy wyroku Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 20 lutego 2007 roku sygn. akt XVI K 2775/06, tj. za winnego popełnienia występku z art. 178 a § 4 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 178 a § 4 k.k. wymierzono mu karę roku pozbawienia wolności. Na podstawie art. 69 § 1, 2 i 4 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie tej kary warunkowo zawieszono na pięcioletni okres próby, w tym czasie, na

podstawie art. 73 § 1 k.k., oddając oskarżonego pod dozór kuratora i na podstawie art. 72 § 1 pkt 5 k.k. zobowiązując do powstrzymywania się od nadużywania alkoholu. Jednocześnie, na podstawie art. 42 § 2 k.k., orzeczono środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres czterech lat. Na podstawie art. 49 § 2 k.k. zobowiązano oskarżonego do zapłaty świadczenia pieniężnego w wysokości tysiąca złotych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej. Nadto zasądzono od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa opłatę w kwocie 180 złotych i obciążono go wydatkami poniesionymi przez Skarb Państwa w sprawie.

Od powyższego orzeczenia apelację wniosła Prokuratura Rejonowa Bydgoszcz-Południe skarżąc wyrok w całości (na etapie rozprawy odwoławczej sprecyzowano, że zakres zaskarżenia dotyczy wyłącznie orzeczenia o karze) na niekorzyść oskarżonego, zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych, mający wpływ na treść wyroku, co do osoby J. A. polegający na przyjęciu pozytywnej prognozy kryminologicznej, wyrażającej się w przekonaniu, iż dla osiągnięcia wobec niego celów kary a w szczególności zapobieżeniu powrotowi do przestępstwa, wystarczające jest wymierzenie kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, podczas gdy postawa sprawcy, jego właściwości i warunki osobiste oraz dotychczasowy sposób życia prowadzą do przeciwnego wniosku oraz zarzucając rażąco niewspółmierność orzeczonego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres czterech lat w sytuacji, gdy oskarżony kierował samochodem w stanie nietrzeźwości na ulicy na której natężenie ruchu kołowego i pieszego jest bardzo duże oraz przy wysokiej zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu o wartości 0,72 mg/dm³ oraz w warunkach powrotu do przestępstwa i wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uchylenie punktu 2, 3 i 4 oraz orzeczenie środka karnego na okres ośmiu lat i utrzymanie go w mocy w pozostałej części.

Sąd odwoławczy zważył, co następuje:

Apelacja była częściowo zasadna i doprowadziła do zmiany zaskarżonego wyroku na niekorzyść oskarżonego.

Ponieważ w przedmiotowej sprawie de facto nie zakwestionowano ustaleń faktycznych a poczynionych przez Sąd Rejonowy w Bydgoszczy odnośnie przestępczego zachowania J. A. (vide: oświadczenie prokuratora złożone na rozprawie odwoławczej odnośnie zakresu zaskarżenia), należy się ograniczyć jedynie do stwierdzenia, że po prawidłowym przeprowadzeniu postępowania dowodowego w sposób jednoznaczny ustalono, iż oskarżony dopuścił się w dniu 30 listopada 2013 roku popełnienia czynu, kwalifikowanego jako przestępstwo z art. 178 a § 4 k.k. Prawidłowość kwalifikacji wynika również z faktu, iż na chwilę orzekania przez sąd odwoławczy nie doszło do zatarcia skazania w sprawie XVI K 2775/06 a przypisany czyn miał ponadto miejsce w trakcie trwania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, orzeczonego tymże wyrokiem. Ponadto prawidłowo ustalono, iż przestępstwa dopuszczono się w warunkach określonych w art. 64 § 1 k.k., tj. w ciągu pięciu lat po odbyciu ponad 6 miesięcy kary pozbawienia wolności orzeczonej za umyślne przestępstwo podobne z art. 178 a § 1 k.k. Sąd odwoławczy uznał tym samym poczynione ustalenia faktyczne i ostatecznie przyjętą kwalifikację prawną za prawidłowe.

Słusznie rzecznik oskarżenia publicznego zakwestionował prawidłowość rozstrzygnięcia o karze w zakresie zastosowania wobec oskarżonego w przedmiotowej sprawie instytucji oddziaływania probacyjnego w postaci warunkowego zawieszenia wykonania kary. Sąd odwoławczy przychylił się do wyrażonego przez apelującego wniosku, iż - mimo prawidłowych ustaleń faktycznych - błędnie sąd I instancji uznał, że warunki i właściwości osobiste oskarżonego oraz jego dotychczasowy sposób życia pozwalają na przypuszczenie, że pomimo nie wykonania kary pozbawienia wolności, sam fakt kolejnego skazania wpłynie na niego wychowawczo i w przyszłości będzie on przestrzegał porządku prawnego. Takie rozstrzygnięcie ponadto nie respektowało ustawowych dyrektyw wymiaru kary a modyfikowanych w przedmiotowej sprawie regulacją – zastosowanego przez sąd - art. 69 § 4 k.k.

Oskarżony przedmiotowego przestępstwa dopuścił się będąc osobą już wcześniej karaną sędownie, również poza zakresem wpływającym na kwalifikację prawną przedmiotowego czynu (wyrok w sprawie XVI K 2243/08 skazujący na karę bezwzględną pozbawienia wolności). Fakt ten, uwzględniając również i wcześniejsze popełnienie przestępstwa z art. 178 a § 1 k.k. i art. 244 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., wskazuje iż skorzystanie z warunkowego zawieszenia wykonania kary było bezzasadne. W ocenie sądu odwoławczego brak jest, jak to słusznie postrzega skarżący, w

stosunku do oskarżonego takich szczególnych okoliczności (a jest to przecież wymóg wynikający z – przywołanego przez sąd I instancji - art. 69 § 4 k.k.), które przemawiałyby za orzeczeniem kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania i czyniły takie rozstrzygnięcie racjonalnym oraz realizującym ustawowo określone cele kary. Niezależnie od dodatkowego wymogu a wynikającego z w/wym. przepisu, ta instytucja oddziaływania probacyjnego nie może być zastosowana wtedy, gdy charakter sprawy, okoliczności towarzyszące popełnieniu przestępstwa, jego społeczna szkodliwość, ale także i cechy sprawcy czy wreszcie względ na społeczne oddziaływanie kary, przeciwko temu przemawiają. Słusznie sąd I instancji ustalił i wskazał okoliczności obciążające ale ich analiza winna prowadzić do wniosku, iż brak jest przesłanek a wymaganych regulacją ustawową aby z takiej formy złagodzenia odpowiedzialności karnej móc skorzystać wobec podsądnego w tej sprawie.

Jednocześnie okoliczności podniesione przez sąd I instancji nie mogą wyżej wskazanych przesłanek negować i prowadzić do orzeczenia kary z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Znaczny upływ czasu od popełnienia czynu za który został skazany orzeczeniem, skutkującym kwalifikacją prawną z § 4 art. 178 a k.k. nie może przemawiać za takim rozstrzygnięciem, skoro następnie (w dniu 25 maja 2008 roku) J. A. dopuścił się popełnienia kolejnego przestępstwa (z art. 244 k.k.), za które został skazany w sprawie XVI K 2243/08 na karę bezwzględną pozbawienia wolności. Tak samo należy ocenić fakt przyznania się do popełnienia zarzucanego mu czynu przy oczywistej wręcz zasadności przedstawionego zarzutu (z uwagi zatrzymanie przez funkcjonariuszy Policji właściwie w trakcie popełniania przestępstwa). Ponadto wskazywanie, iż oskarżony nie spowodował bezpośredniego zagrożenia w ruchu drogowym nie uwzględnia tego, że uniemożliwiono mu dalszą, planowaną jazdę wobec zatrzymania na skutek kontroli drogowej.

Dlatego zastosowanie tej instytucji oddziaływania probacyjnego byłoby przejawem pobłażliwości nieuzasadnionej okolicznościami sprawy oraz stanowiło o nieuwzględnieniu - w sposób prawidłowy - dyrektyw wymiaru kary, czyniąc ją niewspółmiernie łagodną, w szczególności wobec negatywnych cech podmiotowych sprawcy. W ocenie Sądu Okręgowego w Bydgoszczy okoliczności przedmiotowej sprawy i okoliczności dotyczące osoby sprawcy wskazywały jednoznacznie, że wymierzenie kary bezwzględnej pozbawienia wolności będzie jedyną karą pozwalającą na osiągnięcie wszystkich jej celów, nie tylko w zakresie prewencji szczególnej, ale i ogólnej. Kara ma na celu również kształtowanie społecznie pożądanej postawy podsądnego a zwłaszcza ma wdrażać go do poszanowania zasad współżycia społecznego oraz przestrzegania porządku prawnego i tym samym przeciwdziałać powrotowi do przestępstwa.

W ocenie sądu odwoławczego kara bezwzględna pozbawienia wolności w takim wymiarze, spowoduje że podsądny może ostatecznie zrozumieć naganność swego dotychczasowego postępowania, trwale zmieni dotychczasowy tryb życia, przekona się o konieczności przestrzegania podstawowych zasad porządku prawnego a oddziaływanie resocjalizacyjne względem oskarżonego pozwala przypuszczać, że po zakończeniu odbywania kary będzie on tak kierował swoim życiem, aby w przyszłości nie naruszać już norm chronionych sankcją prawa karnego.

Wobec powyższego argumentację skarżącego, sprowadzającą się de facto jedynie do zakwestionowania wniosków wyciągniętych przez Sąd Rejonowy w Bydgoszczy z prawidłowo ustalonych faktów (art. 454 § 2 k.p.k.), a w szczególności dotyczących okoliczności popełnienia przedmiotowego czynu i cech podmiotowych sprawcy, przede wszystkim jego wcześniejszej karalności sądowej i powrotu do przestępstwa, uznano za uprawnioną i potwierdzoną okolicznościami przedmiotowej sprawy. Jednocześnie sama odmienna ocena znaczenia określonego faktu przez sąd odwoławczy, która wpłynęła na zmianę orzeczenia co do kary, nie oznacza, że doszło do zmiany ustalenia faktycznego, przyjętego za podstawę zaskarżonego wyroku. Przepis art. 454 § 2 k.p.k. nie wyklucza prawa sądu odwoławczego do własnej oceny tych okoliczności, które wpływają na rodzaj i wysokość kary a zmiany dokonane w tym zakresie pozwalają sądowi odwoławczemu na wymierzenie surowszej kary pozbawienia wolności (vide: orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2006 roku w sprawie V KK 491/05; z dnia 14 listopada 2008 roku w sprawie V KK 164/08, publ. OSNwSK 2008/1/2295, z dnia 25 stycznia 2008 roku w sprawie III KK 480/07, publ. OSNwSK 2008/1/221; z dnia 7 czerwca 2006 roku w sprawie III KK 395/05, publ. OSNKW 2006/10/92). W przedmiotowej sprawie odmiennosc oceny wyraża się w akceptacji poglądu skarżącego o niemożliwości formułowania wobec oskarżonego pozytywnej prognozy kryminologicznej jako przesłanki zastosowania instytucji oddziaływania

probacyjnego oraz uznaniu, iż takie rozstrzygnięcie nie realizowałoby celów kary. Dlatego zmieniono zaskarżony wyrok, uchylając rozstrzygnięcie o warunkowym zawieszeniu wykonania kary pozbawienia wolności i orzeczenia z tym związane (tj. o dozorze kuratora i nałożeniu obowiązku probacyjnego), tj. punkty 2, 3 i 4 wyroku.

Natomiast w pozostałej części utrzymano zaskarżony wyrok w mocy. Rozstrzygnięcie dotyczące okresu orzeczonego środka karnego uznano bowiem za zasadne. Wysokość stwierdzonego stężenia alkoholu znalazła prawidłowe przełożenie na okres orzeczonego środka. Jednocześnie skarżący nie wskazał z czego wywodzi, iż - w realiach przedmiotowej sprawy - natężenie ruchu kołowego i pieszego w miejscu popełnienia przestępstwa winno skutkować zmianą wyroku w tym zakresie. Dlatego tę część zaskarżonego orzeczenia i argumentację przedstawioną przez sąd I instancji sąd odwoławczy w pełni akceptuje.

Kosztami postępowania odwoławczego obciążono oskarżonego zgodnie z regułą stanowiącą przez ustawodawcę w art. 636 § 1 k.p.k., uznając że aktualna sytuacja majątkowa oskarżonego nie pozwala na zastosowanie zwolnienia przewidzianego w art. 624 § 1 k.p.k. Należną opłatę ustalono na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy z 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych (publ. Dz.U. z 1983 roku, nr 49, poz. 223 z późn. zm.).